

MIRON MITREA

**De ce ne
pregătim
din nou de
opозиție**

pagina
4

**Decalogul
reconstrucției
PSD**

pagina
12

**Viziunea
mea despre
reforma
statului**

pagina
20

PSD

revine la

PUTERE!

<http://blog.mmitrea.ro/>

PSD revine la **PUTERE!**

Un partid de rangul doi. Partidul preș. Partidul balama. Partidul scut. O insuportabilă listă de etichete aplicate partidului care a dus România în NATO și în UE. Care a dat țării cea mai bună guvernare de la Revoluție încoace. Cât timp vom mai permite ca lista cu epitețe puse în batjocură să se mărească? Cred că a sosit momentul să punem capăt acestei liste. A sosit momentul ca PSD să-și recâștige demnitatea. Pentru că noi, pesediștii, suntem oameni demni, oameni cu coloană vertebrală.

Și, totuși, cum a ajuns un partid cu oameni demni să fie ținta ironiilor adversarilor? Cum a ajuns un partid cu oameni demni să se manifeste ca un partid de rangul doi într-un guvern cu democrat-liberalii ? Cum a ajuns un partid de oameni demni să se facă preș în fața liberalilor ?

Răspunsul este simplu: în ultimii ani, PSD a fost mai puțin partidul membrilor săi și mai mult un partid a cărui conducere a fost acaparată de grupurile de interese. **Aceasta situație trebuie să înceteze.** PSD trebuie să-și recâștige independența față de grupurile de interese. PSD trebuie să-și recâștige demnitatea.

Pentru asta, e nevoie ca noi, toți, să facem câteva lucruri simple. Este nevoie, în primul rând, să ne amintim ce înseamnă solidaritatea. Solidaritatea în interiorul partidului, solidaritatea cu alegătorii noștri. Trebuie să înțelegem că nu atacând organizațiile mai slabe devenim mai puternici, ci, din contră, ajutându-le să se întărească. Trebuie să înțelegem că, arătându-ne mușchii unii altora, cei de la centru celor din teritoriu și invers, nu vom deveni mai puternici.

Putere mai multă liderilor din teritoriu sau putere mai multă liderilor de la centru? Aceasta e una din temele discutate intens înaintea unui Congres crucial pentru PSD . Iar eu vă spun că este o temă falsă. **Nu războiul dintre centru și teritoriu ne va readuce la putere, ci colaborarea.** Coordonarea acțiunilor noastre nu înseamnă că liderii de la centru le bagă pumnul în gură celor din teritoriu. O mai bună organizare nu înseamnă instaurarea dictaturii centrului. Organizații locale puternice înseamnă un PSD mai puternic, o conducere centrală puternică înseamnă un PSD mai puternic.

Un PSD care va atrage electoratul activ de stânga înseamnă, de asemenea, un PSD mai puternic. Salariații din orașe și sate, studenții, micii întreprinzători, românii din diaspora cu vederi de stânga trebuie să fie ținta noastră imediată. Politica lui "vă dăm" cu care PSD a mers până acum în alegeri trebuie să fie precedată de politici economice care pot genera bunăstare. Electoratul activ de stânga nu are nevoie de pomeni, ci de echilibru social, de o piață corectă și de un stat care să-l apere de abuzurile celor puternici.

Un PSD puternic înseamnă un partid deschis spre tineri, spre specialiști, înseamnă un partid al competențelor. Un PSD puternic înseamnă un partid în care primele patru criterii de promovare să fie competența, onestitatea, performanța politică și loialitatea.

Opt ani de opoziție. Opt ani de opoziție din care au trecut deja cinci. Este cea mai mare pedeapsă primită din partea electoratului de un mare partid politic din România. Este pedeapsa pe care o ispășește astăzi PSD . O pedeapsă pentru greșelile unei conduceri incompetente, o pedeapsă total nedreaptă pentru miile de membri și militanți ai partidului din teritoriu, care s-au bătut exemplar în anii electorali 2008 și 2009.

Nu revin acum asupra **greșelilor echipei Geoană.** Am vorbit despre ele un an întreg, nu ca să fac jocurile cuiva, cum mă acuză ei, ci ca să-i determin să le îndrepte. Au ales să nu mă asculte. Au pierdut. Asta e problema lor. Dar, odată cu ei, a pierdut și partidul. Iar asta nu mai este doar problema lor.

La Congresul din 20 februarie trebuie să-i dăm o șansă partidului nostru. Trebuie să ne dăm o șansă nouă, pesediștilor. PSD nu este un partid de rangul doi, ci un partid puternic care a avut o conducere slabă. Eu știu și pot să readuc acest partid pe primul loc. Eu știu și pot să reconstruiesc PSD astfel încât să revenim la putere până cel târziu în 2012. Eu vă rog să fim optimiști:

PSD revine la putere!

<http://blog.mmitrea.ro/>

De ce ne pregătim din nou de **opozitie**

Analiza greșelilor din ultimii cinci ani, care au dus partidul în fața celui de-al doilea ciclu succesiv de opoziție

Oricâte motive ar exista să considerăm rezultatul alegerilor prezidentiale din 2009 viciat de proceduri electorale incorecte, acum, dezbateră pe această temă este lipsită de sens. Rezultatul alegerilor trebuie privit ca o stare de fapt.

Astăzi, avem o singură certitudine: Mircea Geoană a pierdut alegerile, iar PSD se găsește în fața unei lungi și dificile perioade de opoziție.

Sunt tot mai mulți cei care se întreabă pe ce drum trebuie să mergem mai departe și cine ne poate conduce pe acel drum.

Există cel puțin trei opinii care se confruntă: unii consideră că, în acest moment, orice dezbateră și, mai ales, orice schimbare este periculoasă pentru partid, alții ar dori doar o analiză, mai mult sau mai puțin profundă și, eventual, o retușare discretă a echipei de conducere, în timp ce alții susțin nevoia unei reforme radicale, cu schimbarea generației de lideri și cu o re poziționare doctrinară a partidului.

Este greu de spus cine are dreptate, dar tocmai existența acestor frământări firești pentru un partid care se află la începutul celui de-al doilea ciclu succesiv de opoziție ne impune **să organizăm cât mai curând un congres, care să decidă, în mod democratic și statutar, ce trebuie să facem în viitor.**

Ar fi o eroare să ne focalizăm atenția doar asupra celei mai recente confruntări electorale. În 6 decembrie 2009 am încheiat, de fapt, un ciclu politic de cinci ani și este necesar să facem o analiză de ansamblu a acestei etape.

O astfel de analiză ne va ajuta să înțelegem unde am greșit și ne va obliga să ne asumăm, fiecare, răspunderea pentru ceea ce am făcut.

ÎN CĂUTAREA ELECTORATULUI PIERDUT

O analiză comparativă a rezultatului alegerilor generale din 2004 și 2008 și a celor prezidențiale din 2004 și 2009 este utilă pentru a constata cum am evoluat în cursul ultimului ciclu electoral.

REZULTATUL ALEGERILOR GENERALE DIN 2004

	Camera deputaților		Senat	
	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%
PSD+PUR	3.692.608	36,64	3.760.560	37,16
DA (PNL+PC)	3.150.301	31,26	3.209.073	31,71
PRM	1.302.724	12,93	1.379.789	13,63
UDMR	624.301	6,2	633.735	6,26

REZULTATUL ALEGERILOR GENERALE DIN 2008

	Camera deputaților		Senat	
	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%
PSD+PC	2.279.449	33,09	2.352.968	34,16
PDL	2.228.860	32,36	2.312.358	33,57
PNL	1.279.063	18,57	1.291.029	18,74
UDMR	425.008	6,17	440.449	6,39

Este de menționat că din punctul de vedere al numărului de mandate obținute în parlament în 2008, PDL, deși a avut un număr mai mic de voturi a obținut cu trei mandate mai mult.

ALEGERILE PREZIDENȚIALE DIN 2004

Candidatul	Turul 1		Turul 2	
	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%
Adrian Năstase	4.278.864	40,97%	4.881.520	48,77%
Traian Băsescu	3.545.236	33,92%	5.126.894	51,23%

ALEGERILE PREZIDENȚIALE DIN 2009

Candidatul	Turul 1		Turul 2	
	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%
Traian Băsescu	3.153.640	32,44%	5.274.063	50,33%
Mircea Geoană	3.027.838	31,15%	5.204.102	49,66%
Crin Antonescu	1.945.831	20,02	-	-

Analiza acestor date statistice ne arată că în perioada 2004-2009, cu excepția PRM, singurul partid parlamentar care a înregistrat un regres este PSD. Dacă în 2004 PSD obținea aproximativ o jumătate de milion de voturi mai mult decât Alianța DA (PNL+PD), în 2008 PSD nu mai avea decât câteva zeci de mii de voturi mai mult decât PDL. Mai grav este că **PDL și PNL, care se definesc ca partide de dreapta, au acum, împreună, peste un milion două sute de mii de voturi mai mult decât PSD.** Definirea PDL și PNL ca partide de dreapta ar trebui, însă, supusă unei analize mai nuanțate.

PDL este în momentul de față exponentul dreptei din România, dar trebuie remarcat că, în discursul public, viziunea sa de dreapta este dublată de un strat consistent de populism, care pentru mulți dintre votanți creează falsa percepție a unui demers politic de stânga (chiar radical).

În cazul PNL, apare, în special după intrarea în opoziție, un fenomen de translație spre stânga (poate și din nevoia conjuncturală de a se coordona din punct de vedere al discursului cu PSD). Se poate spune că astăzi PNL are pronunțate caracteristici social-liberale, ocupând spațiul gol de la centru, părăsit de PD atunci când a migrat la dreapta. Și în acest caz, este probabil ca o parte a electoratului cu opțiuni de stânga să posede tendința de a gravita în spațiul politic al partidului liberal.

Aceste cifre arată că a avut loc o schimbare importantă în raportul de forțe de pe scena politică românească. Pentru prima dată, după 1989, PSD pierde supremația în fața partidelor de la dreapta sa.

Este evident că în electoratul din România s-a produs în ultimii cinci ani o schimbare masivă de comportament și opțiune electorală. Această schimbare este, în parte, rezultatul modificărilor socio-demografice și socio-economice care s-au petrecut în ultimii 20 de ani și, cu precădere, în decursul ultimelor două legislaturi. Din păcate, această **tendință de diminuare a electoratului tradițional de stânga din România a fost potențată de o serie de erori de strategie pe care partidul le-a făcut în ultimii cinci ani** și de o criză de credibilitate pe care PSD a traversat-o în această etapă.

UNDE ȘI CE AM GREȘIT?

1. Reforma partidului

Congresul PSD din 2005 a fost considerat de mulți o cotitură în viața partidului. După Congres a apărut o așteptare, uneori supradimensionată, pentru reformă și înnoire a partidului. Din nefericire, privind retrospectiv, putem spune că reforma, atâta câtă a fost, mai curând a fragilizat partidul și a amplificat confuzia din interiorul bazinului nostru electoral.

Schimbările succesive de statut, dar și de echipă de conducere au avut efecte negative. Partidul, în loc să își mobilizeze forțele a lăsat loc unei competiții interne care a condus la marginalizarea unor lideri importanți ai partidului și chiar a unor întregi organizații.

Noua generație de lideri a fost chiar mai puțin credibilă decât cea care era considerată uzată și depășită moral.

Ideea, în sine valoroasă, a creșterii rolului și autonomiei organizațiilor județene a generat o slăbire a capacității de coordonare a partidului. În realitate liderii județeni, deși mai puțin controlați de la centru, au devenit un simplu mecanism de validarea unor decizii luate la vârful partidului în grupuri informale de decizie. Ascensiunea politică în partid și selecția noii elite politice a fost de multe ori bazată pe un fenomen de mercantilizare a partidului, potența financiară devenind un criteriu cheie.

Sistemul bine articulat de organizare și mobilizare a partidului, care reprezenta în trecut unul din atuurile importante ale PSD a fost neglijat.

De cele mai multe ori reforma a fost condusă și concepută în funcție de opinii și soluții sugerate de exponenții de dreapta ai societății civile.

2. Reforma doctrinei

Din punct de vedere doctrinar PSD și-a pierdut din identitate și forță. Demersul doctrinar a fost considerat lipsit de importanță. În multe momente s-a mizat pe strategia dezideologizării. Partidul a oscilat continuu între stânga și dreapta.

A apărut tendința substituirii discursului doctrinar cu unul orientat excesiv imagologic. Mesajele electorale conjuncturale și ideile de program de guvernare amalgamate au generat mai curând confuzie în electorat și sentimentul că partidul a părăsit principiile stângii.

Spre deosebire de PDL, care a întărit caracterul său doctrinar și a accentuat în discursul său public opțiunea pentru valorile și soluțiile politice de dreapta, PSD a dat senzația că se detașează de propria sa familie ideologică și că își caută o poziționare mai curând spre dreapta. Această alunecare spre dreapta a fost conturată și mai puternic de încercarea de a prelua în discursul PSD temele și modalitățile de abordare specifice în primul rând PDL, a rezultat o formă de mimetism al discursului politic care a diminuat credibilitatea partidului în cadrul dezbaterii publice.

Cooperarea cu PNL în proiectul Johannis și, apoi, în turul doi al alegerilor prezidențiale a adus noi accente de dreapta în discursul public al PSD. Acest compromis a diminuat în realitate credibilitatea ofertei candidatului PSD, fiind perceput de electorat ca artificial și conjunctural.

3. Criza de imagine și de credibilitate

În 2004, PSD a câștigat alegerile parlamentare, dar nu și guvernarea. Aceasta a fost consecința directă a pierderii alegerilor prezidențiale de către Adrian Năstase. Victoria lui Traian Băsescu, la limită, în turul doi, s-a petrecut pe fundalul unei profunde erodări a imaginii publice a PSD. Pe de-o parte, partidul era considerat încă criptocomunist, iar pe de altă parte, dobândise imaginea de partid stat, care oferă imunitate corupției politice la vârf. Aceste clișee bine susținute mediatic au acoperit cu desăvârșire performanțele guvernării și au condamnat partidul la o dificilă izolare politică în opoziție.

Reacția firească a fost un demers de reconstrucție a imaginii publice a PSD. S-a încercat schimbarea discursului, s-au adus în primul plan al scenei politice noi purtători de imagine, precum și fel de fel de fantezii identitare, unele chiar hilare, cum au fost cea a furnicilor roșii sau cea a cocorilor PSD.

Efortul vizibil de cosmetizare a imaginii a fost mai curând de natură să diminueze credibilitatea partidului, iar anumiți purtători de mesaj au pus noi etichete penibile pe imaginea PSD.

Unele promisiuni electorale fanteziste și lipsa coerenței și consecvenței demersului politic au menținut la cote scăzute credibilitatea partidului.

Rezultatul ultimelor alegeri arată că PSD continuă se afla în plină criză de imagine și credibilitate, noi etichete precum cea de partid al mogulilor se adaugă peste stratul mai vechilor deficiențe de imagine.

4. Strategia de schimbare a bazei electorale

Sesizând corect tendința de diminuare a propriului bazin electoral PSD a încercat să își schimbe baza electorală. A fost vizat în primul rând electoratul urban și tânăr, cu opțiuni mai conturate spre dreapta. Această strategie a fost susținută și de reforma doctrinară.

Rezultatul a fost mult sub așteptări. Noile bazine electorale au rămas în mare parte ostile PSD și, din nefericire, s-a pierdut, simultan, și o parte semnificativă a electoratului tradițional de stânga, care s-a regăsit mult mai bine în discursul populist al PDL.

Una din gravele deficiențe ale PSD în această perioadă a fost că nu a analizat corect și în profunzime dinamica electoratului și nu a reușit să preîntâmpine alunecarea unor largi categorii sociale, care sunt în mod firesc conectate stângii, spre oferta electorală a PDL și PNL.

PSD a rămas un partid al electoratului de stânga pasiv (pensionari cu pensii mici, țărani care trăiesc din autoconsum, etc.) aflat, în special în perioadele de creștere

economică, în continuă tendință de diminuare. Oferta noastră electorală, viziunea și proiectul politic nu au evoluat în ritmul societății românești. Am rămas un partid definit de expresia “vă dăm”. Conceptul statului paternalist a rămas pentru PSD în centrul proiectului său politic.

Categorii ample de electorat activ de stânga (angajați din mediul privat și din sectorul bugetar, mici întreprinzători, fermieri orientați spre producția de piață, tineri plecați la muncă în străinătate, etc.), care au reușit să-și asigure un standard de viață rezonabil prin propriul lor efort și care doresc, mai curând, un stat care să le protejeze statutul dobândit (locuri de muncă, stabilitate economică, un mediu de afaceri prietenos, taxe și impozite reduse) și să le ofere servicii publice de calitate, eficiente și ușor accesibile nu s-au mai regăsit în proiectul de societate propus de PSD.

Tocmai acest electorat ofensat de ineficiența clasei politice (percepută, în tot mai mare măsură, ca o elită parazită a societății românești) și care aspiră la un stat al buneii guvernări, de tip occidental, este cel care, fie s-a lăsat sedus de conceptul reformei statului promovată de Traian Băsescu, fie s-a regrupat în tot mai marele contingent al absenteiștilor.

5. Alianțele politice

Pe măsură ce forța sa electorală s-a diminuat PSD a fost nevoit să caute soluții de construire a unei majorități parlamentare la dreapta sa. În cinci ani au fost încercate, pe rând, toate formulele de alianță. Rezultatul a fost însă costisitor pentru partid. Treptat, PSD a ajuns să se manifeste, sub conducerea lui Mircea Geoană & Co, ca un partid subaltern, nevoit să se mulțumească cu un rol secundar în diferite formule de guvernare.

Costurile acestor alianțe au fost plătite electoral, atunci când PSD a trebuit să își însușească costurile guvernărilor pe care le-a susținut din parlament sau la care a participat. Pierderea inițiativei politice riscă să devină în continuare unul din pericolele majore pentru viitorul stângii în România.

TREI ERORI DE TACTICĂ ȘI STRATEGIE POLITICĂ

1. Debarcarea lui Adrian Năstase

Una din primele erori majore a fost făcută în martie 2006, când, din dorința de a diminua costurile de imagine pricinuite de acuzațiile de corupție la adresa lui Adrian Năstase (la acea dată președinte executiv al PSD și președintele Camerei Deputaților), s-a decis suspendarea acestuia din conducerea partidului și

cedarea președinției Camerei Deputaților.

Deși la data respectivă s-a sperat într-un efect pozitiv de imagine, în realitate PSD a pierdut atât din punct de vedere politic cât și din cel al imaginii publice.

Debarcarea lui Adrian Năstase a fost privită de electorat ca o recunoaștere a corupției la vârf din PSD, iar pierderea conducerii Camerei a diminuat mult capacitatea de control politic al puterii.

În partid s-a creat un dezechilibru și treptat lupta pentru putere s-a accentuat. Partidul a lăsat imaginea unui partid dezbinat și gata de fractură.

Deși pe termen scurt a existat un anumit beneficiu de imagine, în timp acesta a fost anihilat de menținerea acuzațiilor de corupție la adresa PSD.

2. Suspendarea președintelui

O a doua eroare majoră a fost acțiunea de suspendare a președintelui Traian Băsescu.

Acțiunea a făcut parte dintr-un complex strategic mai amplu care a avut ca efect scoaterea PDL de la guvernare și trecerea sa în opoziție.

O primă consecință a fost că PSD a fost nevoit până la sfârșitul mandatului 2004-2008 să sprijine, în mod netransparent, guvernul liberal, asumându-și în acest mod importante costuri negative ale guvernării și deschizând calea PDL de a se manifesta înaintea alegătorilor ca principală forță a opoziției.

Acțiunea de suspendare a Președintelui și eșecul de la referendum au condus astfel la relansarea PDL și a lui Traian Băsescu, care înainte de aceste evenimente se aflau în cea mai gravă criză de credibilitate publică.

3. Managementul defectuos al alianței cu PDL

O a treia eroare de strategie a fost managementul deficitar al alianței de guvernare cu PDL. Negocierea inabilă a portofoliilor ministeriale, continua oscilație între putere și opoziție, precum și acceptarea cu foarte puțin timp înainte de ieșirea de la guvernare a unor pachete legislative controversate au contribuit major la pierderea alegerilor prezidențiale.

LIPSA DE CONSECVENȚĂ ȘI DE VIZIUNE POLITICĂ

După cinci ani petrecuți în opoziție, PSD nu a reușit să genereze un proiect politic bine articulat pe principiile stângii democratice. Lipsa de consecvență, numeroasele oscilații și reorientări ale discursului și strategiei au dezorientat electoratul partidului. În timp ce Traian Băsescu și PDL propun o reformă a statului cu accente autoritare de dreapta, PSD nu a fost pregătit să solicite electoratului

sprijinul pentru un model social democrat al reformei societății românești.

Am acceptat cu ușurință proiectul unui stat slab, fără funcții de echilibru social, un stat cu un control parlamentar diminuat și cu o prevalență exacerbată a funcției prezidențiale.

Pierderea inițiativei politice pe frontul reformei economiei, instituțiilor și societății românești au diminuat impactul discursului nostru politic.

PSD TREBUIE SĂ REDEVINĂ NUMĂRUL UNU

PSD este partidul care, din punct de vedere structural și doctrinar, reprezintă singura forță politică viabilă a stângii progresiste din România. Forța acestui partid stă în numărul său mare de militanți și simpatizanți, precum și în soliditatea structurilor sale teritoriale.

În ultimii ani, în ciuda numeroaselor erori de strategie ale actualei conduceri a partidului și a eforturilor tot mai susținute ale adversarilor noștri politici de a ne destructura și marginaliza, am demonstrat, în special prin baza noastră de masă, prin organizațiile noastre din teritoriu, că avem forța de a ne mobiliza și de a lupta pentru valorile stângii împotriva unei drepte, tot mai agresive și mai bine articulate, a cărui exponent radical este astăzi PDL.

PSD nu are și nu poate avea vocația de a fi un partid de rangul doi în România. Majoritatea cetățenilor noștri, la fel ca în oricare alt stat al Uniunii Europene, au aspirații și nevoi ce impun proiecte politice de stânga. PSD are datoria să fie expresia politică a acestei realități sociale. Nici un alt partid din România nu are un potențial electoral mai mare decât noi.

Este timpul să redobândim încrederea și sprijinul acestor oameni. În perioada următoare, marea provocare pentru PSD este tocmai readucerea în spațiul său politic a electoratului activ de stânga. Altfel, procesul de erodare a bazei noastre electorale se va amplifica și revenirea la putere nu se va mai putea face decât în condiția de partid cu statut secundar.

Viitorul Congres trebuie să scoată în evidență cu claritate și pregnanță identitatea noastră de stânga. Este nevoie de o nouă viziune politică, de un nou mod de abordare a actului guvernării și de o nouă echipă de conducere a partidului.

<http://blog.mmitrea.ro/>

Decalogul reconstrucției PSD

Dragi colegi și colege,

Cred în forța și nevoia de unitate a Partidului Social Democrat, așa cum cred și în valorile fundamentale ale ideologiei noastre: libertatea, solidaritatea și incluziunea socială, egalitatea de șanse și justiția socială.

Pentru mine, aceste valori nu sunt ceva abstract, ci sunt etalonul de măsură pentru ceea ce gândim și întreprindem împreună în lupta noastră politică pentru o Românie mai prosperă și o Europă mai unită și mai puternică.

Am venit în acest partid pentru că am simțit că acesta este forța politică care are cel mai bun proiect de societate pentru oamenii acestei țări și nu m-am înșelat: de câte ori am fost la guvernare, România a făcut progrese, iar oamenilor li s-a schimbat viața în bine; atunci, când am pierdut lupta politică și când am fost în opoziție, în țară au fost perioade de criză și stagnare.

Am convingerea că România are, astăzi, mai mult ca oricând, nevoie de un partid social democrat puternic, care să revină cât se poate de curând la putere, nu mai târziu de 2012, pentru că societatea noastră are urgent nevoie de o bună și dreaptă guvernare.

Sunt un vechi membru al partidului, am fost, aproape totdeauna, în prima linie a luptei noastre politice, am trăit alături de voi și bucuria victoriei și neliniștea răspunderii pentru deciziile de guvernare mai dificile și mâhnirea înfrângerii, dar sunt, de felul meu, un om căruia îi place să se lupte pentru ideile în care crede. De multe ori, chiar cu prea multă fermitate, nu știu să mă resemnez, știu să mă bat pentru fiecare proiect în care cred și pentru toți cei care au nevoie de noi. Îmi asum, fără nici o ezitare, istoria acestui partid, așa cum îmi asum și tot ce au făcut, în bine sau în rău, guvernele din care am făcut parte. Dacă facem un bilanț, acesta este, fără îndoială, unul pozitiv. Nu există în România nici o forță politică cu un bilanț mai bun decât al nostru, dar aceasta nu înseamnă că nu trebuie să recunoaște și unde am greșit, împreună sau fiecare în parte, și pentru toate erorile noastre suntem datori să ne asumăm responsabilitatea.

Dragi prieteni,

Mă adresez vouă ca reprezentanți și reprezentante ai organizațiilor noastre din teritoriu, mă cunoașteți, nu sunt totdeauna un partener de discuție comod, eu nu mă ascund după cuvinte, spun direct ce gândesc. Nu cred că poți fi social democrat dacă nu ești sincer. Dacă lași oamenilor senzația că discursul tău public este unul prefabricat, oamenii nu te vor urma, nu vor vota pentru tine, nu îți vor încredința puterea. Declinul încrederii

pe care electoratul o manifestă prin votul său pentru noi are un complex de cauze. Fără a le identifica cu precizie și fără a stabili unde am greșit, nu putem elabora o strategie de revenire a PSD ca primă forță politică a societății românești.

Întotdeauna am spus unde am crezut că am greșit. Am făcut acest lucru și în ultimii cinci ani. Recent, am făcut o analiză a acestei perioade din istoria partidului și am evidențiat, pe de-o parte tendința de descreștere accentuată a suportului nostru electoral, iar, pe de altă parte, am arătat unde consider eu că am făcut erori de strategie, atât în partid cât și în relația noastră cu celelalte forțe politice și cu societatea românească în ansamblul său.

O FUNDAȚIE SĂNĂTOASĂ

Nu am făcut acest lucru împotriva cuiva, ci pentru că nu poți merge mai departe dacă nu ai un diagnostic corect al situației în care te afli. Inevitabil, atunci când faci o astfel de analiză nu poți evita să spui și cine are responsabilitatea pentru ceea ce s-a întâmplat, așa cum trebuie să recunoști și ceea ce a fost bine făcut. S-a încheiat un ciclu politic, din nefericire, nu cu o victorie a noastră. Este momentul să ne reorganizăm, să ne redefinim doctrinar și să concepem noi strategii.

Dezbateră ideologică din partid este foarte necesară acum pentru că pe baza ei putem să construim viitorul nostru proiect politic pe care să-l propunem românilor la viitoarele confruntări electorale.

Am participat, de curând, la o foarte interesantă dezbateră doctrinară organizată de Institutul Ovidiu Șincai. Am prezentat acolo o serie de idei privind viziunea pe care PSD trebuie să o impună în dezbateră publică privind reforma statului. Consider că avem nevoie de un astfel de suport teoretic pentru a putea concepe un program de guvernare coerent și orientat spre soluții inovatoare.

Oameni au nevoie de un nou mod de a face politică, care să țină cont de nevoia lor de a li se schimba viața în bine, acum și nu într-un viitor incert. Pentru a face o astfel de schimbare, pentru a construi o societate care să se sprijine pe valorile și principiile social democrației contemporane, pentru a recâștiga suportul electoral necesar unei guvernări de stânga, este nevoie să avem curajul să reconstruim oferta profundă a partidului. Sunt convins că la acest lucru gândiți cei mai mulți dintre voi.

Reconstrucția partidului înseamnă redefinirea noastră doctrinară, asumarea curajoasă a identității noastre de partid de stânga, de partid care apără și promovează nu numai interesele celor defavorizați, ci, în primul rând, ale celor activi, care își asigură bunăstarea prin efortul, munca și performanța lor profesională.

Nu vom putea evita dezbateră despre conservatorism și, mai ales, despre neo-liberalism și poziția noastră față de această doctrină, care domină în ultimele decenii gândirea și practica politică, dar care, pe fundalul actualei crize se dovedește a fi și ea în fața unor certe eșecuri. Prietenii noștri, social democrații din Germania, în recente lor teze pentru înnoirea SPD, explică foarte clar ce îi deosebește de dreapta, aflată și acolo la putere, iar ceea ce spun ei este perfect valabil și pentru noi, aici în România: "...«libertatea» este redusă la absența statului. În spatele «eliberării de taxele statului» și al desconsiderării

politice a statului se ascunde în realitate renunțarea la binele comun...coaliția de dreapta «eliberează» o parte a clientelei sale electorale de responsabilitatea pentru binele comun. Din libertatea pentru toți este făcută o libertate pentru cei câțiva care își permit să obțină privat ceea ce un stat lipsit de modalitățile sale de acționare nu mai poate pune la dispoziția tuturor: educație, securitate socială, diversitate culturală și siguranță internă. Noi social-democrații apărăm, din contra, orientarea politicii după principiul binelui comun. Progresul și dreptatea unesc libertatea individului cu responsabilitatea reciprocă a indivizilor.”

Globalizarea, migrația capitalurilor și delocalizarea industriilor, migrația forței de muncă, interdependențele piețelor financiare, costurile tot mai ridicate ale bunăstării în condițiile progresului tehnologic sunt provocări și pentru noi. Nu mai putem privi România ca pe un spațiu izolat, cum de fapt nici nu mai este, ci trebuie să facem o politică cu soluții și cu un stil de abordare de tip occidental. Este de fapt ceea ce vor și oamenii de la noi.

SĂ NE RECĂPĂTĂM ÎNCREDEREA

În ultimele săptămâni am fost prinși într-o dezbateră incisivă despre raportarea noastră la actuala putere. Ne-am împărțit în “colaboraționiști” și “opoziționiști”. Este dovedit că încrederea între noi este acum foarte scăzută. Consider, și spun aceasta sincer și deschis, că a rămâne blocați în logica luptei de campanie, cu o raportare excesivă la actualul președinte al statului este o eroare.

Problema nu este dacă să colaborăm sau să facem opoziție radicală, ci să ne recăpătăm identitatea și să arătăm că suntem o soluție mai bună decât actuala putere. Cred că, înainte de toate, trebuie să ne luptăm cu noi înșine și cu modul în care suntem percepuți de electorat. Dacă vom deveni mai credibili și dacă vom putea propune soluții mai bune, dacă vom reacționa rapid la erorile de guvernare și la derapajele de la regulile democrației, atunci vom putea fi percepuți ca o opoziție puternică și schimbarea politică la vârful statului va fi dorită de majoritatea indiscutabilă a societății noastre.

Reconstrucția partidului înseamnă asumarea trecutului nostru ca partid și ca guvernare, înseamnă construcția unei noi viziuni despre stat și societate, înseamnă echilibrul între stat și piață, înseamnă raporturile dintre muncă și capital, dintre oraș și sat, dintre generații și dintre oameni și natură, dintre România și Uniunea Europeană, dintre noi și lumea contemporană.

Reconstrucția PSD înseamnă, în același timp, și aducerea în fruntea partidului a unei noi echipe de conducere, care să fie purtătoarea acestui adevărat val de reforme și care să reclădească încrederea militanților noștri în capacitatea noastră de a câștiga viitoarele bătălii politice.

Congresul PSD trebuie, înainte de toate, să răspundă așteptărilor din partid de redobândire a vigoriei noastre politice. În măsură egală, Congresul trebuie să fie un semnal pentru opinia publică, că există toate motivele să fim considerați o reală alternativă la actuala ordine politică. Am propus un decalog al reconstrucției PSD. Sunt idei de la care putem porni în demersul nostru de reconstrucție a partidului.

Cum trebuie să arate un PSD care să câștige alegerile locale și parlamentare din 2012

și pe cele prezidențiale din 2014? Cum trebuie să arate un PSD care vrea să atragă spre stânga mai mulți oameni activi, mai mulți tineri? Acestea sunt întrebările la care trebuie să răspundă în primul rând viitorul nostru Congres.

Eu cred cu tărie, în acest moment, că PSD trebuie reconstruit. Că trebuie să pornim la luptă de pe alte baze. Și, ca să nu discutăm în van, **vă propun zece premise** de la care cred că trebuie să înceapă reconstrucția partidului:

1. Ideologia social-democrată trebuie să stea la baza programelor și acțiunilor noastre. Firește, ele trebuie adaptate la situația concretă din România, dar nu se poate ca noi să susținem programe contrare ideologiei noastre.

Este o ipoteză rezonabilă să considerăm că pentru o perioadă de timp, în România, majoritatea parlamentară nu va mai fi una monocoloră și, implicit, va fi nevoie să funcționăm în logica unor alianțe de guvernare.

Dar, dacă vom forma astfel de alianțe, noi trebuie să fim, în interiorul lor, principala forță politică, astfel încât să putem promova consecvent acele politici care respectă principiile noastre doctrinare fundamentale.

Nici un compromis nu trebuie să facă din noi un partid de stânga care guvernează cu politici de dreapta. Dacă am accepta așa ceva, electoratul nostru ar fi îndreptățit să nu ne mai voteze.

Doctrina noastră nu este imuabilă, ea trebuie să se adapteze evoluției lumii în care trăim. Avem nevoie de dialog doctrinar cu cei din familia noastră ideologică, dar și cu cei ce aderă la alte viziuni politice. Realismul politic, atunci când nu pune în discuție valorile noastre fundamentale, este mai util decât conservatorismul doctrinar.

2. Toate programele și acțiunile PSD trebuie să țină cont, în primul rând, de interesul național. Apoi de interesul electoratului de stânga și de centru stânga și de interesul membrilor noștri de partid.

Interesul național, stabilitatea și securitatea României reprezintă platforma firească a oricărei guvernări și a eventualelor alianțe politice. Nici în opoziție și nici la putere nu putem adopta atitudini politice care pun în pericol interesul național și siguranța zilei de mâine pentru români. Recursul la demagogie și la populism nu este doar nedemn, dar este periculos pentru democrație și pentru echilibrul nostru social.

3. În PSD trebuie reinstaurată democrația internă.

Nu putem fi promotorii unei societăți democratice, care afirmă și respectă libertatea cetățenilor, dacă, în partid, nu aplicăm principiile democrației interne. Obstrucționarea exprimării opiniilor, blamarea sau excluderea celor care au curajul unei opinii separate în dezbaterile din partid nu numai că nu lasă liber drumul evoluției noastre politice, dar afectează chiar credibilitatea și unitatea noastră.

Un PSD lipsit de democrație internă este un partid care se închide față de societate și care nu-și folosește potențialul uman și de idei.

4. Trebuie reinstaurată solidaritatea internă între membri și organizațiile din partid.

În ultimul timp, partidul a avut o tendință nefirească de birocratizare. În perioadele când am fost la guvernare, partidul s-a confundat tot mai mult cu eșalonul său aflat în diferite poziții în administrație și guvern. Viața partidului a fost redusă, aproape exclusiv, la demersul, de cele mai multe ori tehnocratic, impus de exercitarea funcțiilor publice, iar conducerea partidului a devenit sinonimă cu conducerea instituțiilor. Este o greșală, partidul este un for politic și nu unul administrativ.

O altă caracteristică a fost aceea că în PSD au început să ființeze două partide, unul al celor mulți, membri cotizanți, și altul al "abonaților la funcții", al structurilor de conducere alese, care au încetat să mai poarte un dialog cu membrii partidului, luând decizii tot mai importante, în grupuri tot mai restrânse, informale.

Avem nevoie de o viață reală de partid, de un dialog mult mai intens cu membrii și simpatizanții noștri. Marea masă de membri ai partidului nu mai este activă decât în timpul campaniilor, în multe cazuri nici măcar atunci. Trebuie să schimbăm această modalitate de a ne raporta la oamenii care ne sunt alături în partid. Ei nu sunt doar cotizanți, ei vor să participe direct la decizie pentru că ei știu că sunt forța cea mai importantă a partidului. Fără ei pierdem tocmai caracteristica noastră cea mai importantă, aceea de a fi un partid de masă. Pentru ca ei să ne fie aproape în lupta politică de zi cu zi trebuie să le dăm perspectiva ascensiunii politice în partid. Caracterul, de multe ori, de elită inaccesibilă al structurilor noastre de conducere explică, în mare măsură, de ce partidul nu crește numeric atât de mult cât am dori.

5. Programul politic al partidului trebuie refăcut ca răspuns la criza economică și socială din România.

Criza economică are pentru România consecințe mai dure decât pentru alte țări. Am intrat în această criză după o lungă și dificilă perioadă de tranziție și cu mecanisme de răspuns instituțional slabe.

Din nefericire, nu am fost capabili să atragem la timp atenția asupra riscurilor unei guvernări de dreapta, prea laxă, care a lăsat piața să acționeze fără nici un control și care a irosit resursele bugetare relativ abundente.

Acum este nevoie de măsuri specifice de redresarea a economiei, unele nu vor fi foarte populare, dar sunt impuse de criză.

Datoria noastră este să propunem soluții active de ieșire din criză. Să avem curajul de a susține că este nevoie de un stat puternic și activ. Nu putem lăsa ca toate costurile crizei să fie transferate pe seama populației active sau sărace.

O nouă viziune privind politica fiscală și de investiții trebuie să ne dea identitate în această etapă. Austeritatea, șomajul și renunțarea la programele ample de investiții nu rezolvă problema crizei.

O politică activă de relansare a creșterii economice și de folosire a forței de muncă disponibile în societate trebuie să fie punctele forte ale programului nostru politic.

Acum diminuarea șomajului trebuie să fie prioritatea noastră politică numărul unu.

6. Statutul PSD trebuie modernizat și simplificat.

Statutul partidului a ajuns, după ultimele congrese, să reflecte prea mult raportul de forțe din interiorul partidului și prea puțin o modalitate de structurare a partidului care să asigure funcționalitatea și democrația sa internă.

Avem structuri prea stufoase, iar cele mai cuprinzătoare, care au menirea de a susține decizia democratică de masă, au devenit inoperante sau nu au mai fost convocate la termenele statutare.

O anumită tendință de federalizare a partidului a fost generată tocmai de supralicetarea principiului, de altfel corect, al reprezentării teritoriale, de multe ori în detrimentul unei reprezentări a competențelor.

Renunțarea la funcția de președinte executiv ar trebui analizată mai atent, întrucât partidul are nevoie de un mecanism eficient de executare a deciziilor care să asigure o capacitate de reacție rapidă și să asigure un management curent al vieții interne de partid.

Statutul trebuie să impună și o serie de proceduri standard pentru adoptarea deciziilor și pentru rezolvarea unor situații de urgență.

O procedură care trebuie statuată pentru a nu mai avea discuții și tensiuni inutile după fiecare runda de alegeri pierdute este cea conform căreia, echipa de conducere și președintele să depună mandatul în fața congresului după fiecare ciclu major de alegeri. Congresul urmând să stabilească dacă echipa de conducere este sau nu menținută în continuare.

O astfel de procedură ar da legitimitate și forță conducerii partidului în momentele în care, inevitabil, ca urmare a pierderii unor alegeri, ar fi necesare măsuri de reorganizare și redefinire a opțiunilor strategice.

7. Trebuie refăcut echilibrul corect al influenței organizațiilor în partid.

Principiul de la care trebuie să plecăm este acela al tratamentului egal al organizațiilor de același rang. Nu este normal să avem organizații care se consideră îndreptățite să posede o forță de decizie privilegiată sau să dețină în mod automat dreptul de reprezentare în structurile de conducere sau în executiv, atunci când suntem la putere.

Influența organizațiilor noastre trebuie să fie dictată de competența profesională și politică a membrilor lor și de forța lor demonstrată prin aportul pe care îl aduc la atingerea obiectivelor politice ale partidului.

Avem nevoie de proceduri de negociere și decizie speciale pentru cazul în care între organizațiile din teritoriu și conducerea centrală apar diferențe de strategie (alianțe de guvernare locală, opțiuni privind candidații la diferite niveluri și nominalizări în poziții executive, proiecte majore de investiții).

8. Trebuie reintroduse criteriile obiective de evaluare a activității organizațiilor și membrilor PSD.

Avem nevoie de un sistem mai performant de evaluare a calității activității organizațiilor noastre.

Rezultatul în alegeri rămâne un indicator fundamental, dar trebuie să luăm în calcul și condițiile concrete în care o organizație activează și să țină cont de dinamica organizației pe o perioadă mai lungă de timp.

Evaluările ar trebui făcute la intervale bine determinate și să conducă la măsuri concrete de redresare a organizațiilor care au avut o dinamică negativă.

Evaluarea activității unei organizații sau a unor membrii trebuie să fie decisivă în asigurarea unui mecanism obiectiv și corect de promovare în partid.

9. Trebuie eliminată influența pe care grupurile de interese o au asupra conducerii partidului.

Trebuie să recunoaștem că, în prea mare măsură, în ultimul timp, am simțit că deciziile strategice ale partidului au fost influențate de grupuri de interese din partid sau, și mai grav, din afara acestuia.

Deciziile noastre strategice, cum ar fi opțiunea pentru un minister sau altul într-o formulă de coaliție guvernamentală, nu pot pleca decât de la obiectivele noastre politice și de la valorile noastre doctrinare. Sentimentul că în spatele deciziilor se află interese de grup și influențe exterioare partidului demobilizează organizațiile care muncesc în teritoriu și afectează imaginea și credibilitatea noastră în alegeri, așa cum am constatat în turul doi al alegerilor prezidențiale.

10. PSD trebuie să redevină un partid deschis. Trebuie atrași în partid tineri profesioniști pentru ca, în scurt timp, să ne redobândim renumele de "partid al profesioniștilor".

PSD a fost și trebuie să fie un partid de masă. Este o caracteristică a partidelor social democratice. Pentru a atrage noi membrii trebuie să-i convingem că avem principii doctrinare solide, că avem forță politică și organizatorică și că revenirea la putere, fără de care nu putem transpune în realitate ideile și programele noastre, se va petrece cât mai curând.

Structura noastră organizațională trebuie să reflecte mai bine structura socială a României, deoarece avem tendința de a neglija reprezentarea în structurile noastre a unor categorii socio-profesionale și avem un deficit de reprezentare a tinerilor și femeilor, tot așa cum există o disproporție în reprezentarea categoriilor socio-profesionale urbane.

Trebuie să atragem militanți din toate structurile sociale. Cei mai buni profesioniști și cei mai activi politic trebuie să formeze elita noastră politică, care să fie pregătită să preia responsabilitatea guvernării atât la nivel local, cât și la nivel central. Avem nevoie de o elită intelectuală a partidului. Nici o societate nu progresaază fără aportul lor. Fără această elită nu vom putea genera idei și soluții noi.

Comunicarea publică este cheia unei relații deschise între partid și societate. Partidul nu poate comunica doar cu militanții sau simpatizanții săi. Noi avem nevoie de dialog cu electoratul în ansamblul său. Avem din acest motiv nevoie de comunicatori buni, credibili și respectabili.

Partidul trebuie să fie nu numai o organizație politică, ci un forum de dezbatere, care să fie percepută de societate ca un spațiu de rezonanță a preocupărilor reale ale oamenilor: economie, securitate și protecție socială, justiție și ordine publică, ecologie și standard de viață, educație și sănătate, cultură și timp liber.

Mulți dintre noi avem deja experiența blog-urilor, ea ne artă în primul rând că, mai ales în zona activă a societății, există o mare disponibilitate spre dialog, spre implicare și schimb de opinii și idei. Ar fi necesar să luăm aceste tendințe mult mai mult în serios și să venim în întâmpinarea acestui nou mod de manifestare a civismului contemporan.

Ideea unui partid "online", care să se adreseze celor care nu pot sau nu doresc să participe la o ședință de partid clasică, ci care sunt dispuși să se integreze într-un dialog din cadrul spațiului virtual ar putea să aducă alături de noi mulți oameni, cei mai mulți tineri, care altfel stau departe de sfera politică.

Rezumând cele de mai sus, eu va propun un PSD democratic, modern, subordonat interesului național, solidar, deschis și profesionist.

Sunt dor câte va direcții de acțiune, sunt sigur că punând împreună la un loc ideile și soluțiile noastre putem face din nou ca PSD să fie cel mai puternic partid din România.

Ideile au forță, dar forța lor stă în oamenii care le concep și le promovează. Știm cu toți că partidul are nevoie de o conducere fermă, credibilă, formată din oameni cu caractere puternice, gata de luptă și care au curajul să răspundă pentru ceea ce fac.

Nici doctrina și nici oamenii, separat, nu dau forță partidului. Forța vine din reunirea oamenilor care cred cu tărie în ideologia noastră.

Eu sunt un astfel de om. Din acest motiv am decis să candidez la funcția de președinte al partidului. Sunt gata să fac echipă cu cei mai buni dintre noi. Am acum nevoie de încrederea și sprijinul vostru.

Nu îmi doresc să vin la conducerea partidului pentru a îi izgoni pe unii sau pe alții, nici pentru a duce partidul în subordinea cuiva sau a nu știu căror grupuri oculte de interese. Este absurd să creadă cineva că, după ce am pus cea mai importantă parte din viața mea activă în slujba acestui partid, acum sunt gata să îl trădez. Eu nu fac tranzacții cu convingerile mele.

Intru în această luptă pentru că, la fel ca cei mai mulți dintre voi, cred că e nevoie urgent să stopăm declinul partidului, să ne opunem forțelor centrifuge care riscă să-l pulverizeze și am sentimentul că pot fi, împreună cu o echipă solidă, pe care sunt sigur că votul Congresului o va forma, o soluție la problemele cu care astăzi ne confruntăm.

Am încredere în înțelepciunea noastră și în forța acestui partid.

Viziunea mea despre reforma statului

Ultimele alegeri prezidențiale au adus în centrul dezbaterii publice ideea, corectă, a necesității unei reforme ample a statului.

Este o reformă pe care o impun, în egală măsură, dificultățile, tot mai mari, de operare în actualul cadru constituțional, cât și presiunea publică a cetățenilor, nemulțumiți de beneficiile îndoielnice pe care le au de la un stat tot mai costisitor și ineficient.

Colapsul statului totalitar comunist a impus societății românești o reconstrucție rapidă a instituțiilor și o adaptare din mers la cerințele democrației și economiei de piață.

Cele două procese majore de integrare prin care a trecut România în ultimele două decenii, cea euro-atlantică și cea europeană, au impus și ele modificări multiple și uneori contradictorii cu alte reforme anterioare.

ÎNTRU STATUL PATERNALIST ȘI CEL MINIMAL

În ultimii douăzeci de ani am oscilat între viziunea unui stat paternalist, omniprezent și hiperactiv și cea a unui stat minimal, care asistă, aproape indiferent, la efortul societății de a face față diferitelor provocări.

Actualul stat, cu toate imperfecțiunile și cu toate costurile sale, este rezultatul acestor evoluții, deseori contradictorii. Criza economică de proporții prin care trecem și ultima criză politică au arătat că această construcție statală și-a atins limitele funcționale și că reformarea ei este deja o chestiune urgentă.

Actualul mandat parlamentar trebuie să pună în centrul său reforma statului. O astfel de reformă nu poate fi decât rezultatul unui efort comun al clasei politice. Dificultatea care apare este generată de diferențele, uneori majore, de viziune cu privire la acest proces de reconstrucție statală.

Tentația cea mai mare este cea a unei strategii de revizuire parțială a diferitelor paliere ale statului. Vorbim de o reformă constituțională, de o reformă a sistemului electoral, de o reformă fiscală și de mult întârziata reformă a sistemului de justiție.

Este exact strategia pe care am funcționat și până acum și care a generat mare parte din contradicțiile și disfuncționalitățile prezente. În toți acești ani de reformă permanentă, cu toate costurile presupuse de instabilitatea sistemică implicată, am procedat asemeni unui mecanic care încercă să reconstruiască un vehicul cu piese disparate, unele chiar

foarte performante, dar care în loc să producă o mașină fiabilă și economică a produs un agregat greoi, incomod, cu costuri mari de exploatare și care se mișcă lent și uneori necontrolabil.

Acesta este motivul pentru care avem datoria ca, înainte de a declanșa procesul de modificare a edificiului statal, să elaborăm o viziune integrată privind reforma statului.

ECHILIBRU

Proiectul nostru de reformă a statului trebuie să pornească de la viziunea social democrată cu privire la progresul societății românești.

Ce fel de stat dorim să avem? Unul puternic și angajat sau unul minimal? Un stat cu o democrație solidă și un echilibru clar între puteri, sau unul bazat pe o concentrare a deciziei și un control slab între puteri?

Ce trebuie să ofere statul cetățenilor? Cu ce costuri și cum răspunde statul în fața cetățenilor pentru calitatea prestației sale?

Răspunsul la aceste întrebări și la multe altele, conexe, poate fi dat metaforic astfel: un stat democratic trebuie să fie asemeni unei haine bine croite, nici prea strâmtă, nici prea largă, ci potrivită, să lase suficientă libertate de mișcare celui ce o poartă, să asigure protecție pe orice fel de vreme și, foarte important, o astfel de haină trebuie să coste atât cât ne putem permite.

Partidele trebuie să accepte, că politica nu poate fi redusă doar la lupta pentru putere. Politicienii trebuie, în primul rând, să țină cont de felul în care oamenii vor să trăiască și, mai ales, de felul în care aceștia nu mai vor să trăiască. Dacă uităm acest lucru degeaba obținem puterea.

În consecință, atunci când proiectăm viziunea noastră despre reforma statului, suntem datori să răspundem la două întrebări cheie: "Ce trebuie să facă statul pentru cetățeni și cum și cât vom plăti pentru aceasta?"

Răspunsul la cele două întrebări dau, doar într-o anumită măsură, identitate viziunii noastre despre stat. Pentru a construi un răspuns social democrat, coerent și pe deplin articulat, la provocarea reformei statului, trebuie să decidem, de asemenea, ce cade în răspunderea statului, ce se supune acțiunii forțelor economiei de piață și ce rămâne în sarcina societății civile.

Dacă ar fi să dăm un exemplu, putem afirma că statul este dator să asigure justiția, ordinea publică și siguranța cetățeanului, producția și vânzarea bunurilor este problema pieței, iar exercitarea libertății de conștiință este în spațiul de acțiune al societății civile. În realitate distincțiile sunt mult mai nuanțate și viața impune numeroase întrepătrunderi între domeniile de acțiune ale fiecărei entități.

Tocmai în această întrepătrundere rezidă dificultatea opțiunii politice: cât stat în economie, câtă piață în organizarea statului, câtă societate civilă în decizia instituțională? De felul în care răspundem la aceste întrebări depinde identitatea doctrinară a viziunii noastre despre stat.

DE UNDE PLECĂM

Poate, enunțurile de mai sus sunt prea abstracte, dar ele ne ajută să formulăm câteva concluzii:

- reforma statului nu mai poate fi amânată;
- raporturile dintre cetățean și stat sunt încă prea aproape de situația din perioada comunistă; statul și-a prezervat o nefirească superioritate în raport cu cetățeanul, care plătește prea mult și obține prea puțin;
- instituțiile statului trebuie să devină mai transparente și nemijlocit supuse controlului public;
- ar fi o greșeală să procedăm la o reformă punctuală, care să rezolve unul sau altul dintre neajunsurile actualei constituții; constituția trebuie privită ca un sistem și reformată în ansamblul său;
- fără o reabilitare a sistemului de partide și a imaginii publice a clasei politice soliditatea construcției democratice se află în pericol;
- inventarea unor noi impozite nu poate salva nici economia din criză, nici nu asigură statului veniturile necesare asigurării unor servicii publice de calitate; este nevoie de o reformă completă a sistemului de taxe și impozite;
- economia românească este dezavantajată de lipsa unei infrastructuri corespunzătoare, lipsa resurselor financiare și a unui program coerent de investiții publice subminează dezvoltarea infrastructurii și limitează șansele unei creșteri economice durabile;
- privatizarea tuturor agenților economici profitabili și menținerea, aproape exclusiv, în proprietatea și administrarea statului a activităților economice și întreprinderilor neprofitabile a fost o eroare gravă de strategie; statul trebuie să își păstreze în proprietate și administrare sectoarele economice care sunt decisive pentru echilibrul macroeconomic și pentru asigurarea resurselor financiare necesare unor noi investiții publice; serviciile publice strategice și cele care reprezintă monopoluri naturale nu pot fi supuse nici în viitor strategiei de privatizare;
- statul nu poate rămâne un spectator pasiv la deteriorarea echilibrelor macroeconomice; reglementarea pieței în limite rezonabile, controlul respectării normelor acțiunii economice și financiare și asigurarea liberei și corecte concurențe pe piață sunt sarcini inalienabile ale statului; înăsprirea reglementărilor antimonopol este o cerință esențială pentru echilibrul și libertatea pieței precum și pentru protecția cetățeanului împotriva abuzurilor economice;
- dezechilibrele sociale nu mai pot fi ignorate; piața nu poate asigura solidaritatea și echitatea; România trebuie să devină un stat social, care să asigure oportunități egale și dreptul la o viață decentă;
- reechilibrarea pieței muncii, a raporturilor dintre partea activă și cea pasivă a societății sunt esențiale pentru obținerea unui nivel acceptabil de protecție socială;

- reforma statului trebuie să însemne, în egală măsură, și o reformă a sistemelor de asistență socială, de educație, cercetare, cultură și sănătate; fără reformarea acestor sectoare este imposibil de echilibrat resursa bugetară a statului, dar și de asigurat o calitate corespunzătoare a activității din respectivele domenii; fără a se asigura resurse financiare corespunzătoare niciunul dintre aceste domenii cheie ale societății nu poate fi reformat în mod real;

- apropierea deciziei politice de comunitate și cetățean impun o nouă viziune privind organizarea administrativ-teritorială și descentralizarea statului;

- criza morală, corupția și ineficiența sistemului de justiție precum și deteriorarea standardului de securitate a cetățeanului impun o atitudine activă a statului;

- România are nevoie de un nou mod de a face politică.

Desigur, concluziile de mai sus nu sunt nici noi, nici exhaustive, dar ne oferă repere importante pentru asamblarea unei viziuni social democratice de reformă a statului românesc. În esență, este vorba de opțiunea pentru un stat puternic și activ la nivelul tuturor palierelor edificiului social.

Statul român este astăzi slab, și din multe puncte de vedere minimal. Deși are puțină resursă de putere, aceasta tinde să fie excesiv polarizată la nivelul executivului.

Puterile în stat se află mai curând în competiție și mai puțin în cooperare și coordonare.

Deși este un stat care absoarbe prin taxe și impozite un volum financiar important, raportat la dimensiunea PIB-ului, este incapabil să asigure o gestiune corectă și eficientă a resurselor.

Este grav că cetățeanul nu resimte în nici un fel efectul efortului financiar pe care îl face alimentând bugetul central sau local. Românul plătește tot mai mult și obține tot mai puțin.

Este firesc, în acest context, ca electoratul să fie atras de soluții care propun o reducere a cheltuielilor de administrare a statului. Problema este că, aceste reduceri de cheltuieli nu vor putea reface echilibrele bugetare, dacă nu regândim politicile în ansamblul lor. Riscăm să avem doar instituții mai slabe și să continuăm să suferim ca urmare a proastei gestiuni a resurselor financiare. Pe de altă parte, fără creștere economică durabilă și fără contribuții corespunzătoare la finanțarea statului, oricâte economii am face, nu vom putea asigura serviciile publice indispensabile funcționării unei societăți democratice la standarde europene.

Putem defini patru direcții prioritare de acțiune pentru etapa imediat următoare:

- reforma constituțională;
- reforma fiscală;
- reforma structurii sociale;
- reforma clasei politice.

REFORMA CONSTITUȚIONALĂ

Actuala construcție constituțională este rezultatul compromisului istoric, specific perioadei imediat post-revoluționare, precum și a adaptării la cerințele impuse de integrarea în NATO și UE.

Pe măsură ce statul a evoluat, economia de piață s-a consolidat și democrația s-a aprofundat, au apărut limitele și contradicțiile soluțiilor de organizare a statului consfințite de constituție. Criza constituțională a devenit mult mai vizibilă odată cu trecerea României printr-o nouă experiență politică rezultată în urma alegerilor generale și prezidențiale din 2004. Factorul care a scos cu pregnanță în evidență limitele constituției a fost apariția, pentru prima dată, a unei conjuncturi care ar fi trebuit să impună o coabitare între președinte și o majoritate parlamentară aflată în conflict politic cu acesta.

Numeroase imprecizii ale textului constituțional, raporturile neclare de prioritate între diferitele etaje de putere ale statului, precum și suprapunerile de atribuții au impus numeroase apeluri la Curtea Constituțională și au generat frecvente blocaje politice.

Astăzi, este evident că avem nevoie de o nouă constituție, care să elimine ambiguitățile și să consolideze cadrul democratic, înainte ca acesta să se deterioreze și mai grav.

O primă problemă este cea generată de conceptul de republică semiprezidențială, care tensionează raporturile dintre președinte și parlament. Aici, ca și în alte cazuri, avem nevoie de o separare mai clară a atribuțiilor puterilor din stat.

Sunt două soluții: fie o republică prezidențială, fie una parlamentară.

Este o decizie importantă ce trebuie luată la nivel politic. Ambele opțiuni au și avantaje și dezavantaje. Fiecare soluție are mai mult sau mai puțin sprijin public. Este necesar să conturăm, în raport cu viziunea noastră social democrată despre stat și rolul său, ce variantă dorim să promovăm în parlament.

Implicit o anumită opțiune ar impune și un anumit mod de alegere a președintelui și, probabil, și un anumit mod de suprapunere a ciclurilor electorale.

Soluția prezidențială impune și o altă perspectivă cu privire la statutul executivului, funcția de prim ministru fiind serios pusă în discuție.

Menținerea soluției semiprezidențiale este și ea o opțiune, dar și în acest caz sunt necesare departajări mai clare ale competențelor și raporturilor de putere.

A doua decizie importantă privește structura, funcțiile și dimensiunile legislativului. Referendumul a indicat dorința electoratului de diminuare, la maximum 300, a numărului de parlamentari. Referendumul a arătat și existența, în mai mică măsură, a unei opțiuni pentru un parlament unicameral. Este vorba de un vot consultativ, dar el nu poate fi ignorat cu ușurință, fără o argumentare serioasă, bine comunicată publicului.

Întrebarea este dacă un parlament unicameral asigură un control parlamentar suficient și dacă nu se produce astfel un proces de diminuare a rolului parlamentului în raport cu executivul, mai ales, dacă o astfel de soluție este dublată și de opțiunea pentru o republică prezidențială.

O astfel de reducere ar diminua costurile instituției parlamentare, dar ar putea duce și la un deficit de reprezentare democratică.

Adoptarea celor două cerințe ale referendumului ar presupune o regândire a rolului și statutului instituției parlamentare, care fie ar deveni una decorativă, fie ar trebui să dobândească puteri sporite pentru a păstra statutul de principală putere în stat.

De modul în care vom decide cu privire la aceste modificări depinde în continuare întreaga construcție constituțională.

Votul uninominal în sistemul actual, de fapt unul, în ultimă instanță proporțional, s-a dovedit un eșec. Modificarea sistemului de vot este o necesitate indiscutabilă.

Aici, avem de ales între un sistem proporțional, majoritar sau mixt. Dacă nu dorim să ne întoarcem la sistemul de listă – proporțional, atunci, de fapt, opțiunea este între votul majoritar, de preferat în două tururi de scrutin, sau la un sistem mixt, în care o parte din parlament să fie aleasă proporțional și o altă parte majoritar. Indiferent ce soluție alegem, trebuie să privim constituția ca pe un sistem juridic și să admitem că soluțiile trebuie să fie coerente și compatibile, altfel, întreaga funcționalitate a sistemului constituțional va fi pervertită.

Pornind de la observațiile de mai sus, se poate elabora un proiect de reformă constituțională, a căror prevederi ar urma să intre în vigoare după consumarea actualului ciclu electoral, care să pornească de la următoarele teze:

Trecerea la un sistem de republică parlamentară (cu alegerea președintelui de către parlament), sau cu menținerea actualului sistem semiprezidențial (cu alegerea președintelui prin vot direct, de către cetățeni), dar cu o serie de amendamente privind atribuțiile președintelui, care să asigure prevalența deciziei parlamentului ca organ reprezentativ suprem în stat.

Un parlament bicameral, însumând un număr maxim de 300 de membri:

- Senatul având, în principal, rolul de reprezentare a comunităților locale și de avizare, la nivel național, a legislației europene.
- Membrii senatului ar putea fi aleși în colegii uninominale, prin vot majoritar, câte unul pentru fiecare județ, unul pentru municipiul București și câte unul pentru fiecare sector al capitalei.
- Camera Deputaților ar avea rolul de principal decident cu privire la legislația națională.
- Deputații ar urma să fie aleși pe baza unui sistem electoral mixt: jumătate pe sistem proporțional (pe liste de partid) și jumătate prin vot majoritar. Pentru deputații aleși pe liste de partid s-ar putea stabili o clauză care să le interzică migrația politică pe perioada mandatului parlamentar.
- Reprezentanții minorităților naționale ar urma să fie aleși în continuare pe actualul sistem.

REFORMA FISCALĂ

Criza economică a scos cu pregnanță în evidență imperfecțiunea actualului sistem fiscal. Bugetul este subalimentat, economia reală este pusă în dificultate de complexul stufos de taxe și impozite, iar sistemul taxării nediferențiate polarizează excesiv societatea, ignorând principiul solidarității și echității sociale.

O reformă fiscală, care să simplifice sistemul de taxe și impozite și care să reintroducă principiul taxării diferențiate și progresive este în viziunea social democrată o necesitate. Ar fi util de studiat experiența unor state europene, care au un sistem fiscal mult simplificat, asigurând, în același timp, și o bună colectare a veniturilor statului. Paralel sunt necesare măsuri de creștere a transparenței cheltuielilor bugetare și de alocare mai judicioasă și echitabilă a resurselor, în special, în plan departamental și teritorial.

Un nou concept de politică fiscală trebuie să constituie în primul rând o pârghie de relansare a creșterii economice, altfel, orice reformă fiscală va conduce în final tot la clasică penurie de resurse bugetare. Principiul: puțin de la cât mai mulți, rămâne pe deplin valabil. El trebuie dublat de o contribuție progresivă proporțională cu venitul fiecăruia.

O societate este cu atât mai stabilă și cu atât mai viguroasă cu cât are o pondere mai mare a clasei mijlocii în structura sa socială. O astfel de premisă, aflată, în opinia noastră, în consens cu viziunea social democrată ce trebuie promovată de PSD, ne încurajează să gândim o reformă a sistemului fiscal, care să păstreze actualul nivel de impozitare pentru cei care au venituri lunare situate între quantumul salariului mediu pe economie și un nivel de două, până la trei mii de euro pe lună.

O astfel de plajă de impozitare ne apropie și de veniturile considerate medii la nivelul statelor din Uniunea Europeană. Pe baza unor calcule și proiecții bugetare, ca măsură de protecție socială, s-ar putea micșora impozitul pentru cei care au venituri situate între nivelul salariului minim pe economie și cel mediu și s-ar putea adopta măsura scutiri de impozitare a veniturilor mai mici decât salariu minim pe economie.

Pentru cei ce depășesc nivelul de 3000 de euro pe lună este normal să gândim un impozit progresiv și, chiar, pentru cei cu venituri și profituri foarte mari, este de analizat soluția unei taxe de solidaritate socială.

Este important ca orice reformă a sistemului de impozitare să nu reducă veniturile statului, ci să încurajeze creșterea economică și efortul activ al persoanei de a-și câștiga existența prin muncă și spirit întreprinzător.

Bugetul trebuie să fie în primul rând o sursă pentru investiții publice de mare anvergură și un mecanism de stimulare al populației active și, doar, în ultimă instanță, o sursă de protecție socială pentru cei defavorizați.

REFORMA STRUCTURII SOCIALE

După douăzeci de ani de la revoluție societatea românească are încă o structură socială dezechilibrată și inadecvată tendințelor contemporane.

Populația activă este în scădere, iar ponderea celor ce trăiesc din agricultura de

subzistență excesiv de mare. Ponderea celor din sectorul serviciilor, deși în creștere, este încă foarte mică. Deși numărul personalului din administrație a crescut nejustificat în ultimii ani, în mod paradoxal, unele sectoare bugetare au personal subdimensionat și subcalificat. Numărul șomerilor, pe fundalul crizei economice, este în continuă creștere. Emigrația economică a redus masiv volumul forței de muncă tinere din economie.

Polarizarea socială s-a accentuat. Clasa de mijloc a societății noastre este încă redusă numeric și expusă, de efectele crizei economice, la o diminuare și mai accentuată.

Acest tablou al structurii sociale arată că este nevoie de o reformă a acesteia. O astfel de reformă nu poate fi făcută cu mijloace administrative. Este nevoie de un complex de măsuri, în special, de natură economică, care să reconfigureze structura socială. Reglementarea piețelor și, în special a pieței muncii, reprezintă una din pârghiile importante prin care putem reconstrui echilibrul social și ocupațional al României.

Una din marile provocări ale societății românești, comună, dealtfel, societăților dezvoltate de tip occidental, este generată de dezechilibrul accentuat al structurii de vârstă a populației noastre. Fără politici de sprijinire a familiilor tinere va fi tot mai dificil de păstrat echilibrul între numărul persoanelor active și cel al celor aflate la pensie. Reforma structurii sociale trebuie să fie prioritatea social democrației românești.

REFORMA CLASEI POLITICE

Este un loc comun că, astăzi, clasa noastră politică a atins un grad mare de erodare. Electoratul are deja o stare de repulsie față de politicieni și de partide. Soluția votului uninominal, în forma adoptată, a făcut mai mult rău decât bine.

Problema este născută din lipsa reformei interne din partide. Liderii actuali s-au decredibilizat, partidele au devenit structuri aproape închise și cu o dinamică internă de multe ori dubioasă.

Lipsa unei definiții doctrinare clare, traseismul politic, individual sau de grup, au făcut imposibilă diferențierea partidelor și a soluțiilor politice propuse.

Mercantilizare partidelor și a sistemului de selectare a candidaților la alegerile de la toate nivelurile, accentuată de actualul sistem de vot, așa zis, uninominal a micșorat numărul personalităților politice cu valoare autentică, profesionalizate politic și capabile de un real activism social.

Sentimentul că elita politică este osificată, ostilă la ascensiunea unor figuri noi și ca grupurile de interese transpartinice sunt cele care fac legea este cauza unei lipse accentuate de speranță a votanților că, prin votul lor, mai pot schimba ceva în evoluția României.

Așteptarea omului providențial, a unei personalități politice salvatoare, a unui fel de „mesia de partid și de stat”, sistematic înșelată, este expresia unui optimism tot mai redus cu privire la capacitatea sistemului democratic de a răspunde nevoilor societății.

Obsesia luptei pentru putere și practicarea unei opoziții distructive au erodat în aceeași măsură și puterea și opoziția.

Sentimentul că, indiferent cine guvernează, soluțiile și metehnele sunt tot aceleași a dezorientat electoratul. Democrația, în sine, este considerată de mulți un lux inutil.

Nu putem accepta ideea că partidele sunt la originea răului în societatea românească și nici că putem concepe o societate democratică fără partide.

Partidele sunt, în ultimă instanță, expresia intereselor și curentelor de opinie din societate. Reprezentarea intereselor, opțiunilor și voinței electoratului se poate face eficient doar prin intermediul partidelor. Soluția nu este cea a unei societăți fără partide, ci a unor partide puternice și responsabile, care să devină adevărate elite morale și profesionale ale societății românești.

Un nou sistem electoral, o nouă distribuție a responsabilităților în interiorul sistemului de putere și un control public mai eficient asupra celor aleși sau nominalizați în diferite funcții publice pot face posibilă reforma clasei politice.

Soluția sistemului de vot mixt ar genera un echilibru mai bun între rațiunile și strategiile de partid și reprezentarea opțiunilor locale ale electoratului.

Un sistem de finanțare a partidelor, mai transparent și mai restrictiv, precum și reguli electorale de campanie mult mai austere ar ajuta la reducerea corupției și a clientelismului din interiorul clasei politice.

O separare mai clară între activul de partid și sistemul funcțiilor publice din administrație este obligatorie pentru depolitizarea instituțiilor statului și pentru reconstrucția partidelor, care sunt astăzi prea dependente de tactica exploatarea beneficiilor administrării politicilor și resurselor financiare publice.

Reforma reală a clasei politice nu poate fi realizată fără o separare mai clară a acesteia de structura administrativă a societății.

Reforma clasei politice se poate face doar de fiecare partid în interiorul său.

PSD are acum posibilitatea de a se reforma.

În primul rând, este vorba de a adopta o nouă viziune politică, de o reîntoarcere la valorile contemporane ale social democrației, la principiile solidarității și echității sociale, dar și de promovarea unui alt mod de a face politică.

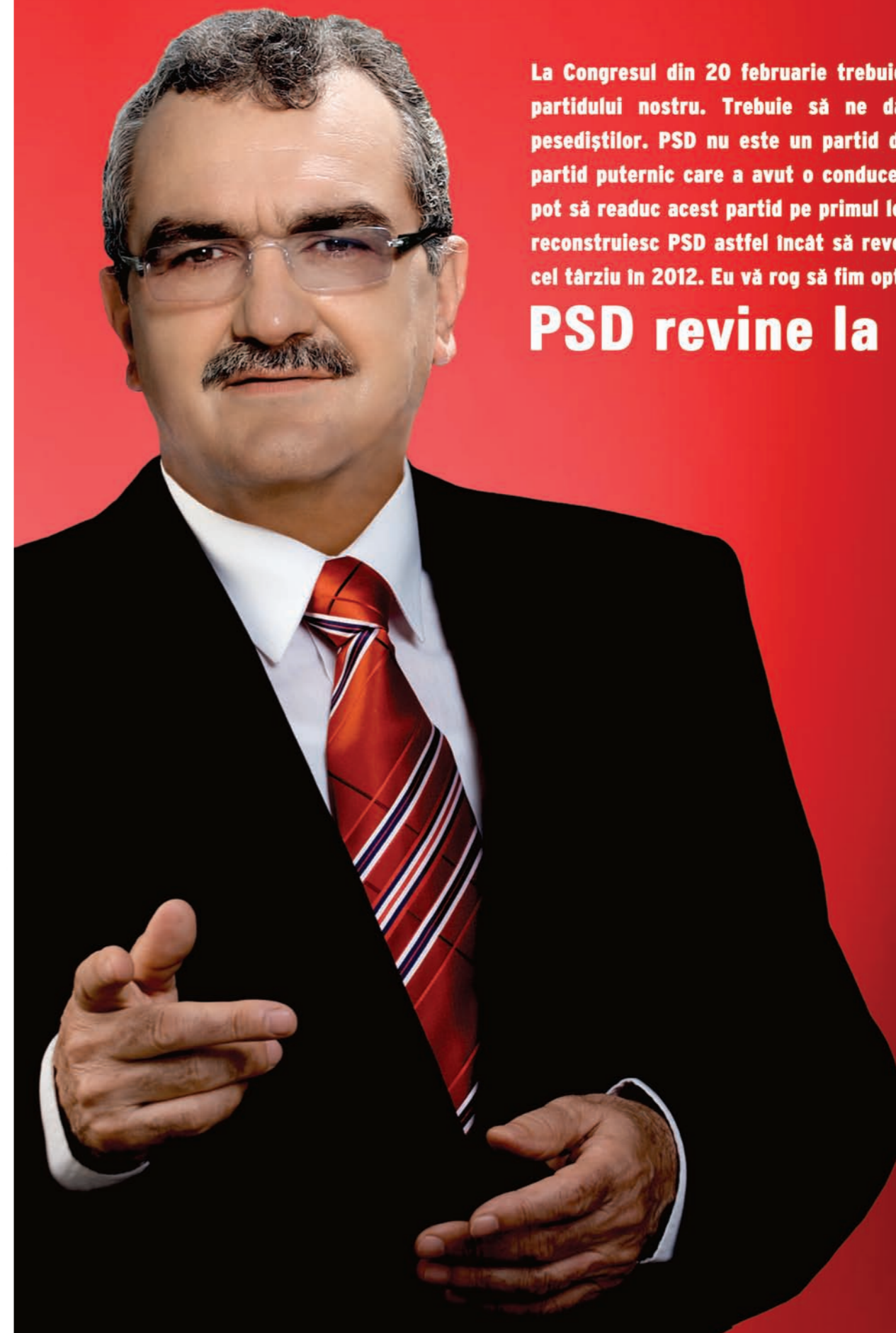
Nu performanța și duritatea actului de opoziție ne vor readuce electoratul pierdut, ci capacitatea de a propune proiecte politice noi, centrate direct pe așteptările electoratului. O nouă garnitură de lideri ai acestui partid este chemată să dea credibilitate și forță acestor proiecte. Fără o nouă conducere a partidului, fără echipe de oameni credibili și plini de energie politică nu putem ieși din opoziție.

Reforma partidului impune o deschidere a acestuia spre electorat, spre noi membri, dar și o mai atentă cernere și promovare a resurselor umane și de competență de care dispunem.

Reforma partidului și a clasei politice înseamnă să dăm electoratului certitudinea că noi putem face ca societatea să evolueze sensibil și durabil spre bine.

La Congresul din 20 februarie trebuie să-i dăm o șansă partidului nostru. Trebuie să ne dăm o șansă nouă, pesediștilor. PSD nu este un partid de rangul doi, ci un partid puternic care a avut o conducere slabă. Eu știu și pot să readuc acest partid pe primul loc. Eu știu și pot să reconstruiesc PSD astfel încât să revenim la putere până cel târziu în 2012. Eu vă rog să fim optimiști:

PSD revine la putere!

MIRON MITREA

Mă puteți găsi pe miron_mitrea@ymail.com • www.mmitrea.ro
www.facebook.com/miron.mitrea • www.twitter.com/MironMitrea